

SYSTEM OCENIANIA Z RELIGII DLA KLASY 3 LICEUM

według podręcznika „Szczęśliwi, którzy żyją nadzieją”
zgodnego z programem nauczania nr AZ-3-01/18.

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

W procesie oceniania **obowiązuje stosowanie zasady kumulowania wymagań** (ocenę wyższą otrzymać może uczeń, który spełnia wszystkie wymagania przypisane ocenom niższym). Oceniamy wiedzę i umiejętności ucznia oraz przejawy ich zastosowania w życiu codziennym, przede wszystkim w szkole. Gdy uczeń ubiega się o ocenę celującą, bierzemy pod uwagę również jego zaangażowanie religijno-społeczne poza szkołą.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, (i)
- b) odmawia wszelkiej współpracy, (i)
- c) ma lekceważący stosunek do przedmiotu i wiary.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania konieczne:

- a) w zakresie wiadomości i umiejętności opanował treści najłatwiejsze, najczęściej stosowane, stanowiące podstawę do dalszej edukacji,
- b) wykazuje choćby minimalne zainteresowanie przedmiotem i gotowość współpracy z nauczycielem i w grupie.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania podstawowe:

- a) opanował treści najbardziej przystępne, najprostsze, najbardziej uniwersalne, niezbędne na danym etapie kształcenia i na wyższych etapach,
- b) uczestniczy w rozwiązywaniu problemów oraz umiejętnie słucha innych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania rozszerzające:

- a) opanował treści umiarkowanie przystępne oraz bardziej złożone,
- b) ukierunkowany jest na poszukiwanie prawdy i dobra oraz szanuje poglądy innych,
- c) aktywnie realizuje zadania wykonywane w grupie.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania dopelniające:

- a) opanował treści obejmujące elementy trudne do opanowania, złożone i nietypowe,
- b) wykazuje własną inicjatywę w rozwiązywaniu problemów swojej społeczności
- c) wszechstronnie dba o rozwój swojej osobowości i podejmuje zadania apostołskie.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiadał wiedzę i umiejętności z przedmiotu w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
- b) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych i proponuje rozwiązania nietypowe,
- c) osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach kwalifikując się do finałów na szczeblu diecezjalnym, powiatowym, regionalnym, wojewódzkim albo krajowym lub posiada inne porównywalne osiągnięcia.

PRZEDMIOT OCENY	OCENA					
	celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca	niedostateczna
1. Modlitwy, pieśni	dokładna znajomość tekstu, melodii, samodzielność i piękno wykonania	dokładna znajomość tekstu, melodii	dobra znajomość tekstu, melodii	niezbyt dokładna znajomość tekstu	fragmentaryczna znajomość tekstu	brak jakiegokolwiek znajomości tekstu
2. Ćwiczenia w podręczniku	- wykonane wszystkie zadania - staranne pismo - własne materiały - ilustracje itp.	- starannie prowadzony - wszystkie zadania	- zapis staranny - luki w zapisach (sporadyczne do 5 tematów)	- ćwiczenia czytelne - braki w zadaniach (do 40% tematów)	- pismo niestaranne - liczne luki w zapisach (do 70% tematów)	brak podręcznika
3. Prace domowe	- staranne wykonanie - treści wskazujące na poszukiwania w różnych materiałach - dużo własnej inwencji - twórcze	- merytorycznie zgodne z omawianym na lekcji materiałem - staranne - czytelne - rzeczowe	- wskazują na zrozumienie tematu - niezbyt twórcze	- powiązane z tematem - niestaranne	- widać próby wykonania pracy - na temat	- praca nie na temat - brak rzeczowości w pracy - brak pracy
4. Odpowiedzi ustne	- wiadomości zawarte w podręczniku - wypowiedź pełnymi zdaniami, bogaty język - używanie prawidłowych pojęć	- wiadomości z podręcznika prezentowane w sposób wskazujący na ich rozumienie, informacje przekazywane zrozumiałym językiem - odpowiedź pełna nie wymagająca pytań dodatkowych	- wyuczone na pamięć wiadomości - uczeń ma trudności w sformułowaniu myśli własnymi słowami - potrzebna pomoc nauczyciela	- wybiórcza znajomość poznanych treści i pojęć - odpowiedź niestaranna - częste pytania naprowadzające	- słabe wiązanie faktów i wiadomości - chaos myślowy i słowny - odpowiedź bełkotliwa, niewyraźna, pojedyncze wyrazy - dużo pytań pomocniczych	brak odpowiedzi lub odpowiedzi świadczące o braku wiadomości rzeczowych
5. Aktywność	- uczeń wyróżnia się aktywnością na lekcji - korzysta z materiałów zgromadzonych samodzielnie	- uczeń zawsze przygotowany do lekcji - często zgłasza się do odpowiedzi - wypowiada się poprawnie	stara się być przygotowany do lekcji chętnie w niej uczestniczy	mało aktywny na lekcjach	niechętny udział w lekcji	lekceważący stosunek do przedmiotu.
6. Inscenizacje, gazetka szkolna, praca na rzecz Kościoła i inne	- wielokrotnie pomaga w różnych pracach - pilnie i terminowo wykonuje powierzone zadania, wykazuje dużo własnej inicjatywy - aktywnie uczestniczy w życiu małych grup formacyjnych	- starannie wykonuje powierzone przez katechetę lub księdza zadania - przejawia postawę apostołską	- niezbyt chętnie wykonuje zadania poza lekcjami, ale nie unika ich zupełnie - uczestniczy w rekolekcjach szkolnych			

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA

SEMESTR I

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Z nadzieją w przyszłość	- definiuje prawo moralne i łaskę Bożą jako niezbędną pomoc do zbawienia (A.26.1), - uzasadnia, że obowiązkiem człowieka jest respektować prawo naturalne i objawione, - uzasadnia, że czyny ludzkie podlegają ocenie moralnej (C.3.1), - uzasadnia potrzebę respektowania obiektywnych norm moralnych (C.3.3), - wskazuje i opisuje skutki odrzucenia obiektywnych norm moralnych (C.3.4), - definiuje pojęcie grzechu i różnicuje grzechy według przedmiotu i ciężaru (C.7.1), - wyjaśnia, na czym polega grzech przeciwko Duchowi Świętemu (C.8.1), - wskazuje możliwość nawrócenia się jako szansę powrotu do Boga.	- definiuje transcendencję i immanencję Boga wobec świata (A.7.2), - wykazuje, że Bóg pozwala ludziom, by popełniali błędy ale zaprasza by czynili dobro, - charakteryzuje kryteria oceny moralnej czynu ludzkiego (C.3.2), - ocenia postawę faryzeuszy, którzy chcieli ukamienować kobietę.	- wyjaśnia, że Bóg przekracza cały świat, ale jednocześnie jest w nim obecny, - wyjaśnia, dlaczego mimo miłości Boga do ludzi istnieją na świecie zło i wojny, - wyjaśnia, że prawo naturalne i objawione jest wyrazem troski Boga o człowieka, - uzasadnia, dlaczego człowiek choć w sumieniu ma możliwość wyboru dobra lub zła, to powinien wybierać dobro, - uzasadnia, że Bóg zawsze oczekuje na nawrócenie człowieka.	- interpretuje perykopę o spotkaniu Zacheusza z Jezusem, - interpretuje perykopę o spotkaniu kobiety cudzołożnej z Jezusem, - uzasadnia konieczność stawiania sobie granic, których nie należy przekraczać.	wyjaśnia, że życie w bliskości Boga pomaga widzieć inną perspektywę swego postępowania.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. Z nadzieją brać odpowiedzialność za własne życie	• podaje przykłady skutków niewłaściwego korzystania z wolności (C.2.5), • podaje pojęcie sumienia zgodnie z KKK (C.5.1), • wymienia rodzaje sumienia (C.5.2), • wymienia uniwersalne zasady formacji sumienia (C.5.4), • wyjaśnia, dlaczego uczucia powinny być poddane kontroli rozumu, • uzasadnia zamiar Boga wobec człowieka (A.11.4), • wymienia nazwy różnych wspólnot działających w Kościele angażujących młodzież, • omawia zadania wybranej wspólnoty, • wyjaśnia specyfikę powołania również w kontekście wyboru zawodu i projektowania dorosłego życia (A.22.2).	• wyjaśnia relacje pomiędzy wolnością a odpowiedzialnością (C.2.2), • uzasadnia potrzebę formacji sumienia (C.5.3), • definiuje i opisuje dojrzałe uczucia ludzkie (C.4.1), • wyjaśnia podejmowanie zadań człowieka dorosłego w kluczu odpowiedzi na dar, którym jest zapisany w człowieku obraz Boży (A.11.1).	• uzasadnia, że należy dorastać ucząc się odpowiedzialności, • uzasadnia, że im więcej zdobywa odpowiedzialności tym jest bardziej wolny, • uzasadnia, że dzięki sumieniu człowiek może odkrywać i zachowywać prawo Boże, • wyjaśnia, że uczucia są naturalnym składnikiem psychiki ludzkiej, • uzasadnia, że rozwijanie w sobie Bożych talentów daje nadzieję na życie wieczne, • uzasadnia, że życie może być wspólnym projektem Boga i człowieka.	• interpretuje perykopę o spotkaniu jawnogrzesznicy z Jezusem, • interpretuje przypowieść o talentach, • interpretuje perykopę o Marii i Marcie w kontekście różnych powołań i zadań.	• wyjaśnia słowa św. Jana Pawła II „Każdy musi mieć swoje Westerplatte” w kontekście formacji sumienia.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
III. Z nadzieją troszczyć się o innych	• przedstawia sens ludzkiej płciowości (C.15.7), • wskazuje różnice prowadzące do integralności płciowej (C.15.5), • hierarchizuje cnoty i wskazuje praktyczne możliwości ich nabywania (C.6.3), • wyjaśnia, na czym polega patriotyzm (E.7.4), • wyjaśnia, czym jest dobro wspólne (E.12.1), • wyjaśnia, czym jest katolicka nauka społeczna (C.16.2), • wymienia skutki braku poszanowania dobra wspólnego w życiu społecznym (E.12.4), • definiuje zasadę pomocniczości i solidarności (E.12.3), • podaje przykłady potrzeb ludzi znajdujących się w trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, • wymienia i wyjaśnia sposoby pomocy potrzebującym w różnych sytuacjach, • uzasadnia, dlaczego szacunek należy się każdej osobie ludzkiej, • definiuje pojęcia: „miłosierdzie” i „wyobrażnia miłosierdzia” (A.25.1), • podaje przykłady osób oraz świętych kierujących się miłością (C.15.3), • wyjaśnia, dlaczego Bóg oczekuje od nas okazywania miłosierdzia innym, • wymienia największe problemy współczesnego świata.	• wskazuje we współczesnej kulturze zafałszowane wizje szczęścia: materialistyczny konsumpcjonizm, hedonizm (C.1.3), • analizuje związki pomiędzy cnotami Boskimi (nadziei) a kardynalnymi (C.6.2), • interpretuje stosunek Jezusa do władzy (C.13.5), • omawia obowiązki chrześcijanina wobec władzy państwowej i przełożonych (C.13.4), • omawia obowiązki chrześcijanina wobec państwa (C.13.6), • charakteryzuje naukę społeczną Pana Jezusa (C.16.1), • definiuje działalność polityczno-społeczną jako dążenie do dobra wspólnego (E.12.2), • wyjaśnia i wskazuje, jakie niebezpieczeństwa niesie szowinizm, ksenofobia, antysemityzm, rasizm, kosmopolityzm (E.7.5), • interpretuje przypowieść o synu marnotrawnym (A.25.3), • wyjaśnia relację między miłosierdziem a sprawiedliwością Boga (A.25.2), • charakteryzuje postać Maryi Służebnicy Pańskiej jako wzoru modlitwy chrześcijańskiej (D.7.1), • wyjaśnia znaczenie tytułów Maryi dotyczących Jej wstawienniczej roli (D.7.2), • wyjaśnia dogmat maryjny o Dziewictwie Maryi (A.14.2).	• wyjaśnia, że świętość można osiągnąć żyjąc duchem ośmiu błogosławieństw, • uzasadnia, że jako chrześcijanin jest zobowiązany do wspólnej troski o dobro innych, • wyjaśnia, dlaczego sprawiedliwie nie znaczy po równo, • podaje przykłady łamania podstawowych zasad życia społecznego, • uzasadnia, błędność stwierdzenia, że każdy ma prawo do wszystkiego, • podaje przykłady realizacji czynów miłosierdzia w swoim środowisku, w które może się włączyć, • podaje przykłady osób okazujących miłosierdzie, • wyjaśnia, dlaczego wiara w Boga domaga się czynienia dobra wobec potrzebujących, • podaje przykłady organizacji charytatywnych działających współcześnie.	• wyjaśnia słowa Jana Pawła II na temat cywilizacji miłości i cywilizacji śmierci, • interpretuje treść Jezusowego Kazania na górze, • wyjaśnia teksty biblijne Mt 22,15-21; Rz 13,1-7, • interpretuje tekst biblijny Dz 4,32-35, • interpretuje tekst biblijny Dz 2,42-47, • interpretuje słowa św. Pawła z 2 Kor 9,6-11, • wyjaśnia wybrane wezwania Nowenny do Matki Bożej Nieustającej Pomocy.	• wymienia i wyjaśnia podstawowe zasady życia społecznego, • opowiada o działalności Róży Czakkiej na rzecz niewidomych.

SEMESTR II

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. Z nadzieją poznawać Kościół	- definiuje, czym jest Kościół (A.20.1), - poprawnie wyjaśnia znaczenie wstąpienia Jezusa do nieba i Jego jednocześnie pozostanie ze swoim Kościołem (A.18.1), - uzasadnia, że Duch Święty pomaga w odkrywaniu prawdy o Kościele i o sobie, - wyjaśnia, że Kościół jest po to, by prowadzić ludzi do zbawienia, - wylicza i omawia cechy Ludu Bożego: kapłański, prorocki i królewski (A.21.1), - wyjaśnia specyfikę zadań i funkcji w Kościele, a także wynikającej z niej odpowiedzialności (A.22.2), - wymienia i omawia zadania świeckich w Kościele, - przedstawia najważniejsze fakty z historii i życia swojej diecezji i parafii (E.8.5), - podaje przykłady zaangażowania się ludzi świeckich w Kościele, - podaje przykłady charyzmatów, które służą wspólnocie Kościoła, - wylicza i omawia przykazania kościelne (A.27.1), - uzasadnia wartość przykazań kościelnych dla wspólnoty (A.27.2), - podaje przykłady wypełniania poszczególnych przykazań w swoim życiu.	- charakteryzuje poszczególne etapy przygotowania i istnienia Kościoła: zapowiadany, przygotowany, ustanowiony, ukazany i wypełniony (A.20.2), - rozpoznaje w tekstach biblijnych, w historii Kościoła i znakach czasu działanie Ducha Świętego (A.19.2), - wyjaśnia, dlaczego ochrzczeni powinni wydawać owoce zjednoczenia z Chrystusem, - wyjaśnia symbolikę ciała jako obrazu wspólnoty Kościoła, - wyjaśnia, na czym polega misja kapłańska, prorocka i królewska, - wyjaśnia, czym jest sukcesja, - wskazuje na związek między charyzmatem i urzędem w Kościele (E.10.2), - uzasadnia, dlaczego należy rozwijać swój charyzmat, - opowiada historię Maryi i wyjaśnia Jej rolę w życiu Kościoła, świata i chrześcijanina (A.14.1), - omawia dogmat maryjny o Bożym macierzyństwie i Wniebowzięciu NMP (A.14.2), - definiuje macierzyńską rolę Maryi wobec Kościoła i każdego wierzącego (A.23.2), - uzasadnia potrzebę zachowywania przykazań kościelnych.	- uzasadnia, że celem istnienia Kościoła jest prowadzenie ludzi do relacji z Bogiem (zbawienia), - wyjaśnia, na czym polega zjednoczenie i trwanie w Chrystusie, - uzasadnia, że każdy ochrzczony ma swoje miejsce w Kościele, - podaje przykłady misji ludzi w Kościele na przestrzeni czasów, - wyjaśnia, dlaczego konieczna jest współpraca z Duchem Świętym by zrozumieć pomysł Pana Boga na Kościół, - podaje przykłady włączenia się w misję Kościoła, - uzasadnia potrzebę hierarchii w Kościele, - wyjaśnia, na czym polega charyzmat, - wyjaśnia, dlaczego charyzmaty służą w Kościele i podlegają Kościołowi, - wykazuje, kiedy wypełnianie przykazań kościelnych łączy się z prawdziwą z pobożnością.	- interpretuje tekst biblijny Ef 1,4-5.10, - interpretuje tekst biblijny J 16,5-15, - interpretuje perykopę o Dobrym Pasterzu, - interpretuje perykopę o winnym krzewie, - interpretuje perykopę o wyborze Piotra na fundament Kościoła, - interpretuje obraz Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych.	- wyjaśnia, że włączenie do owczarni Chrystusa jest „kapitałem”, którzy otrzymał na chrzcie, a który należy rozwijać, - opowiada o charyzmatach o. Pio i jego postawie wobec zaleceń przełożonych.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
V. Z nadzieją celebrować liturgię	• wyjaśnia, kto, jak, kiedy i gdzie celebrować liturgię (B.2.1), • uzasadnia, że podczas Eucharystii Jezus wyjaśnia nam Pisma i łamie dla nas chleb, • wyjaśnia, że Eucharystia jest źródłem i szczytem życia Kościoła (B.4.4), • wymienia formy pobożności ludowej (B.8.2), • wymienia najważniejsze uroczystości i święta kościelne (B.3.2), • wskazuje okoliczności przekazania Modlitwy Pańskiej i omawia jej treść (D.14.1), • wyjaśnia, że Modlitwa Pańska jest najdoskonalszą z modlitw i na jej przykładzie wskazuje cechy modlitwy chrześcijańskiej (D.14.2), • ukazuje związek Modlitwy Pańskiej z jednością Ludu Bożego (D.14.5), • omawia dogmat maryjny: Niepokalane Poczęcie (A.14.2), • omawia sposoby obecności Maryi w pobożności ludowej i polskiej tradycji katolickiej (B.10.1).	• uzasadnia, że celem liturgii jest oddanie chwały Bogu i uświęcenie człowieka, • wymienia obecnie używane w Kościele tradycje liturgiczne (B.2.2), • charakteryzuje poszczególne obrządków (B.2.3), • omawia istotę sakramentów i wymienia ich cechy charakterystyczne (B.8.1), • wyjaśnia, że święci wspomniani w roku liturgicznym zakorzenieni w Chrystusie żyli nadzieją zbawienia, • omawia strukturę Modlitwy Pańskiej i jej siedem prośb (D.14.3).	• wyjaśnia, że liturgia odbywa się <i>in persona Christi</i>, • wymienia lokalne tradycje liturgiczne, • wyjaśnia, że celem sakramentów jest wzrost w wierze, • podaje przykłady sakramentów w swojej rodzinie i środowisku, • wyjaśnia, na czym polega gradacja wspomnień, świąt i uroczystości, • wyjaśnia, że rok liturgiczny przeżywamy w oparciu o życie Jezusa Chrystusa, • omawia znaczenie Modlitwy Pańskiej (w pierwszych wspólnotach, w sakramentach wtajemniczenia) (D.14.4), • wykazuje, że „Godzinki” i cudowny medalik przypominają o Niepokalanym Poczęciu Maryi i oddają Jej cześć.	• interpretuje tekst biblijny (Ap 21,6) oraz tekst z liturgii paschalnej, • interpretuje perykopę o uczniach w Emaus, • wyjaśnia, wybrane wezwania „Godzinek o Niepokalanym Poczęciu”.	• wyjaśnia tekst piątej modlitwy eucharystycznej, • wyjaśnia, na czym polega nadzieja chrześcijańska.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VI. Z nadzieją zachowywać przykazania	- definiuje pojęcia: miłość, wdzięczność i szacunek w kontekście IV przykazania (C.13.1), - wymienia obowiązki rodziców względem dzieci i dzieci względem rodziców, a także rodziny wobec społeczeństwa, - uzasadnia konieczność szacunku wobec rodziców i opiekunów, - wymienia wykroczenia przeciwko V przykazaniu (C.14.10), - wylicza zagrożenia życia i przypadki uprawnionej obrony (C.14.6), - opisuje, na czym polega czystość i jej wartość przed małżeństwem i w małżeństwie (C.15.8), - wyjaśnia, jak troszczyć się o czystość w miłości (C.15.9), - podaje przykłady pracy nad czystością serca (C.15.10), - wymienia rodzaje własności (C.16.4), - wymienia czyny, które są kradzieżą: materialną i intelektualną (C.16.12), - podaje definicje prawdy i krzywoprzysięstwa (C.17.1), - przedstawia destrukcyjne działanie kłamstwa (C.17.5).	- uzasadnia, że Bóg jest Panem życia (C.14.1), - wymienia i omawia wykroczenia przeciwko V przykazaniu: zabójstwo zamierzone, aborcja, eutanazja, samobójstwo (C.14.10), - przedstawia i uzasadnia naukę Kościoła na temat <i>in vitro</i> (C.14.5), - opisuje grzechy przeciw VI i IX przykazaniu: nierząd, prostytutka, gwałt, pornografia erotomania) (C.15.12), - przedstawia reguły postępowania wobec cudzej własności – także intelektualnej (C.16.5), - wyjaśnia, na czym polega sprawiedliwość i solidarność społeczna (C.16.6), - streszcza naukę Jezusa na temat przysięgania (C.17.2).	- podaje przykłady zaangażowania w obronę życia (C.14.7), - uzasadnia, że czystość jest darem prowadzącym do Boga, - omawia sposoby właściwego korzystania z dóbr ziemskich, wskazując na granice uprawnionej autonomii rzeczywistości ziemskich (C.16.3), - rozdziela interpretację VIII przykazania w Starym Testamencie od interpretacji w Nowym Testamencie (C.17.3), - ocenia treści informacji w środkach przekazu w kontekście VIII przykazania (C.17.8).	uzasadnia istotę obowiązku troszczenia się o ojczyznę.	ukazuje wypełnianie obowiązków względem rodziny i ojczyzny w perspektywie królestwa Bożego.

SEMESTR I i II

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VII. Z nadzieją zmieniać oblicze ziemi	• wyjaśnia pojęcia: sekularyzacja, laicyzacja (E.4.2), • uzasadnia wyższość prawa Bożego nad stanowionym (C.13.7), • wyjaśnia istotę dogmatu o nieomyślności papieża, • wymienia tytuły najważniejszych encyklik społecznych, • omawia nauczanie wybranych papieży na temat problemów społecznych, • wyjaśnia pojęcia: masoneria (E.4.2), • objaśnia sposoby walki z zagrożeniami globalizacji (C.16.11), • prezentuje postaci i zaangażowanie polskich świętych i błogosławionych (E.7.2) – św. Rafał Kalinowski, • omawia wysiłki Kościoła w Polsce na rzecz opieki nad biednymi (E.6.4), • uzasadnia potrzebę zaangażowania się w sprawy społeczne w duchu Ewangelii (C.16.10), • omawia działalność zakonów i ich rolę (E.5.2) – Michalici, • opowiada o roli Kościoła polskiego w nauczaniu podczas zaborów,	• opisuje przebieg prześladowań Kościoła w okresie rewolucji francuskiej (E.4.3), • określa wyzwania społeczne w Europie XIX wieku i udzieloną na nie odpowiedź Kościoła (E.4.4), • przedstawia rozwój nauczania Kościoła podczas I Soboru Watykańskiego (E.5.1), • definiuje pojęcie wojna sprawiedliwa, przeciwstawiając je określeniu wojna przewencyjna (C.14.9), • opisuje związek Kościoła z życiem narodu polskiego w okresie niewoli (E.7.1), • wyjaśnia rolę Kościoła w wojnie polsko-bolszewickiej 1920 (ks. Ignacy Skorupka), • przedstawia działalność Akcji Katolickiej i Sodalicii Mariańskiej, • omawia wysiłki Kościoła na rzecz rozwoju nauki i szkolnictwa oraz wychowania (E.6.4) w czasach zborów, • omawia działalność zakonów i ich rolę (E.5.2) – salezianie w Polsce, • opowiada o roli Kościoła w czasach totalitaryzmu hitlerowskiego, • charakteryzuje postawę papieża Piusa XII wobec nazizmu,	• charakteryzuje intelektualne podstawy oświecenia, • wyjaśnia, że rewolucja francuska zwalczała religię i Kościół, • charakteryzuje problematykę stosunków państwa i Kościoła (E.2.5), • definiuje pojęcie: sobór, • uzasadnia potrzebę mocnego autorytetu papieża, • podaje i omawia przykłady represji na Polakach za udział w powstaniach, • podaje przykłady działalności społecznej bł. B. Markiewicza oraz Honorata Koźmińskiego, • omawia założenia i rolę Komisji Edukacji Narodowej, • omawia działalność szkół katolickich okresu międzywojennego, • podaje przykłady działalności salezjanów w Polsce, • charakteryzuje postawę męczeństwa św. Kolbe, • prezentuje, jakie były relacje państwo-Kościół w okresie komunizmu, • opowiada o przebiegu i znaczeniu obchodów millenium,	• wyjaśnia, że powstanie katolickiej nauki społecznej odpowiedzią Kościoła na współczesne problemy społeczne, • wskazuje zagrożenia ze strony masonerii (na podst. encykliki „Humanum genus”), • omawia stanowisko papieża Grzegorza XVI wobec powstania listopadowego, • omawia działalność księży społeczników na terenie Wielkopolski w XIX w., • charakteryzuje działalność duchowieństwa broniącego ludność polską przed wyniszczeniem (kard. Sapiecha i Hlond), • wyjaśnia wybrany fragment Aktu oddania Polski w macierzyńską niewolę Maryi, • wymienia rodzaje dokumentów Soboru Watykańskiego II, • wyjaśnia tytuł konstytucji „Lumen gentium” i omawia jej treść,	• podaje główne przesłanie konstytucji „Filius Dei”, • podaje przykłady zaangażowania polskiego duchowieństwa w powstaniu styczniowym (ks. Stanisław Brzóska), • charakteryzuje działalność Witolda Pileckiego w trosce o wolną Polskę, • omawia naturę i posłannictwo Kościoła ukazane w dokumentach soborowych,

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VII. Z nadzieją zmieniać oblicze ziemi	- wymienia wybranych kanonizowanych i beatyfikowanych męczenników okresu II wojny światowej, - prezentuje postaci i zaangażowanie polskich błogosławionych (E.7.2) – bł. Stefan Kardynał Wyszyński, - omawia wysiłki Kościoła na rzecz jedności chrześcijan i wolności religijnej (E.6.4), - przytacza najważniejsze fakty z życia i działalności posoborowych papieży i streszcza ich nauczanie (E.5.3) – Jan Paweł II, Benedykt XVI, Franciszek, - wymienia najważniejsze wydarzenia podczas pontyfikatów posoborowych papieży, - przytacza najważniejsze wydarzenia z życia Kościoła w Polsce w XX wieku (E.7.6), - przytacza najważniejsze wydarzenia z życia Kościoła w Polsce w XX wieku (E.7.6), - prezentuje postaci polskich błogosławionych (E.7.2) – bł. ks. Jerzy Popiełuszko, - podaje przykłady osób, które oddały życie za prawdę (C.17.4).	- omawia znaczenie pokoju jako wartości w życiu człowieka i społeczeństwa (C.14.8), - przytacza najważniejsze wydarzenia z życia Kościoła w Polsce w XX wieku (E.7.6) – prześladowanie Kościoła polskiego w czasach komunizmu, - omawia rolę prymasa S. Wyszyńskiego w zachowaniu polskiego katolicyzmu, - podaje datę obrad Soboru Watykańskiego II, - przedstawia rozwój nauczania Kościoła podczas II Soboru Watykańskiego (E.5.1), - wyjaśnia pojęcie: konkordat (E.4.2) sekularyzacja, laicyzacja.	- opowiada o upadku komunizmu w Polsce, - wskazuje znaczenie osiągnięć historycznej Solidarności dla Europy Zachodniej.	- omawia przesłanie Wielkiego Jubileuszu 2000, - opowiada o roli Katechizmu Kościoła katolickiego ogłoszonego w 1992 r., - podaje główne założenia Roku Wiary w 2012 r., - wyjaśnia ideę Nadzwyczajnego Roku Miłosierdzia w 2015 r.	omawia cele i założenia konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską w 1993 r.

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VIII. Z nadzieją świętować	• wyjaśnia, na czym polega niebo, • uzasadnia, że święci uczą, jak osiągnąć świętość, • podaje formy pomocy cierpiącym w czyśćcu, • omawia biblijne zapowiedzi końca świata, • omawia wydarzenia związane z Bożym Narodzeniem i ich kontekst (A.15.1), • wyjaśnia, że Jezus przyszedł na świat jako prawdziwy Bóg i prawdziwy człowiek, • podaje propozycje religijnego przeżywania świąt, • uzasadnia wartość oczyszczenia z grzechów w sakramencie pokuty i pojednania, • wyjaśnia, dlaczego niedziela nazwana została pierwszym dniem tygodnia, • wymienia sytuacje ukazywania się Zmartwychwstałego (A.17.2), • wyjaśnia, na czym polega głoszenie miłosierdzia, • uzasadnia, że Jezus objawia się dając ludziom szansę spotkania z Nim i otrzymania Jego miłosierdzia, • wymienia najważniejsze uroczystości i święta maryjne (B.10.2) – 3 maja Królowej Polski, • wymienia nazwy ludowe świąt maryjnych, • uzasadnia obowiązek dawania świadectwa przez uczniów Chrystusa (F.1.3).	• omawia trzy rzeczywistości Kościoła (wędrujący, cierpiący, tryumfujący), • uzasadnia, że w Kościele następuje wymiana duchowych darów, • wskazuje wypełnienie zapowiedzi Starego Testamentu w Jezusie Chrystusie (A.13.1) • wyjaśnia, że Stary Testament wypełnia się w Nowym, • wskazuje i omawia tradycje (wpływy) związane z Bożym Narodzeniem w sztuce i kulturze, • uzasadnia potrzebę zaangażowania chrześcijanina w dzieło misyjne (F.1.4.), • wymienia okoliczności wydarzeń Wielkiego Tygodnia, omawia przebieg wydarzeń męki i śmierci Jezusa (A.16.1), • ukazuje sens i znaczenie zmartwychwstania Chrystusa (A.17), • omawia treść Aktu zawierzenia świata Bożemu miłosierdziu, • omawia historię ustanowienia Niedzieli miłosierdzia, • wyjaśnia, że pobożność wiernych i religijność ludowa są drogą przekazu tradycji (B.8.3), • uzasadnia konieczność współpracy z Duchem Świętym w życiu wiarą i świadczenia o niej.	• omawia duchowe sposoby świętowania uroczystości Wszystkich Świętych, • wymienia tytuły Jezusa występujące w tekście biblijnym i je wyjaśnia, • uzasadnia, że głoszenie Jezusa w czasach współczesnych obejmuje nie tylko pogan lecz również tych, którzy pogubili się w swoim życiu, • wyjaśnia znaczenie słowa „rekolekcje”, • uzasadnia wartość rekolekcji jako czasu rewizji własnego życia, • podaje przykłady internetowych rekolekcji jako uzupełnienie (dodatek) obecności na Mszy Świętej rekolekcyjnej, • wyjaśnia różnice między wskrzeszeniem a zmartwychwstaniem, • charakteryzuje postawę Tomasza oraz postawę Jezusa wobec niego, • omawia historię nadania tytułu Matce Bożej Królowej Polski, • wyjaśnia znaczenie tradycji majówek w kościołach i przy kapliczkach, • opowiada o objawieniach Matki Bożej w Gietrzwałdzie, • opowiada o życiu wiarą i dawaniu świadectwa wiary przez Carlo Acutisa, • podaje przykłady dawania świadectwa wiary o Jezusie za pomocą nowoczesnych narzędzi przekazu.	• krytycznie ocenia komercjalizację uroczystości Wszystkich Świętych i dnia zadusznego oraz wpływy obcych tradycji, • interpretuje perykopę o narodzeniu Jezusa, • interpretuje teksty biblijne o zmartwychwstaniu, • łączy fakt, że zmartwychwstały Jezus przyszedł do apostołów z wizerunkiem Jezusa na obrazie „Jezu, ufam Tobie”.	• wyjaśnia istotę oczekiwania na przyjście Jezusa na końcu świata (w kontekście Apokalipsy), • wyjaśnia znaczenie określanie „koniec świata” dla Żydów w czasach Jezusa oraz współcześnie, • wyjaśnia, na czym polega teologia miłosierdzia, • omawia rolę sanktuarium w Łagiewnikach w głoszeniu Bożego Miłosierdzia.